

Een ander jachtstelsel, onder een ongunstig gesternte

Harm Niesen

De regering werkt aan een nieuw jachtstelsel, met als een van de redenen dat tegenstanders van de jacht zo effectief oppositie voeren met gerechtelijke procedures, dat er gezocht wordt naar iets anders en beters.

Nu de BoerBurgerBeweging alle beleidsverantwoordelijkheid heeft geclaimd op het ministerie van Landbouw, valt te vrezen dat die wijzigingen, 49 jaar na de oprichting van Stichting Kritisch Faunabeheer, niet automatisch in het voordeel van de in het wild levende dieren zullen uitpakken. Anderzijds, het proces zal enige tijd in beslag nemen en niemand weet hoe lang dit zeer dieronvriendelijke kabinet zal blijven zitten.

Hieronder beschrijf ik waaraan zo'n stelselherziening zou moeten voldoen. En hoe zo'n stelsel recht doet aan de gevoelens, die in Nederland leven ten aanzien van de bescherming van in het wild levende dieren. Kortom: wat naar onze overtuiging volstrekt noodzakelijk is om faunabeheer voor de meerderheid van de bevolking én voor rechtbanken aanvaardbaar te kunnen laten zijn.

Beschermde soorten

Ook in een nieuw jachtstelsel gaat het in verreweg de meeste gevallen om beschermde soorten. Om die op welke manier dan ook te mogen beheren, ofwel bestrijden, dient voldaan te zijn aan drie voorwaarden:

1. Er moet sprake zijn van een belangrijk maatschappelijk of economisch probleem. Dat dient dan uiteraard wél te worden vastgesteld door onafhankelijke deskundigen, vóórdat er enige actie zal worden ondernomen. Daarvan is nu zelden of nooit sprake.
2. Aan de bestrijding, het beheer, dient een duidelijke doelstelling te zijn gekoppeld. Deze doelstelling dient binnen een redelijke termijn bereikt te worden. In heel veel gevallen wordt in de door de provincie verleende ontheffing geen doel geformuleerd. Als dat al gebeurt, is dat zelden of nooit op basis van een onafhankelijk onderzoek. Slechts op basis van vage gevoelens, eigen belang en subjectieve vooroordelen of zelfs onkunde van de beheerders zélf. "Beheren" is in de praktijk een hobby van mensen die in een ander vak zijn opgeleid en veel betalen om te mogen "beheren". De systematische fout daarin is vanzelfsprekend dat zij géén belang

hebben bij de definitieve oplossing van een "probleem".

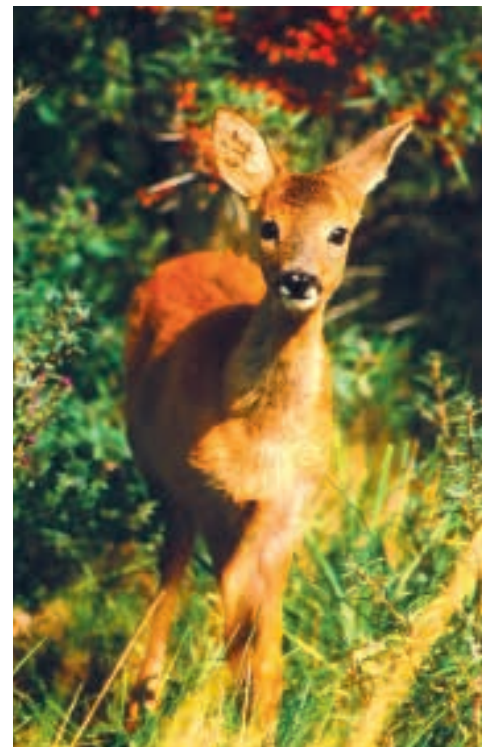
3. Gewelddadig ingrijpen is uitsluitend toegestaan als er geen efficiënte, niet-gewelddadige alternatieve maatregelen beschikbaar zijn. Ook dat dient van tevoren door onafhankelijke deskundigen te worden vastgesteld en ook dat is nu nimmer het geval.

Alternatieve middelen

Al heel snel vinden de direct betrokkenen dat de toegepaste alternatieve middelen, zeker op de lange termijn, niet voldoende effect sorteren. Ze zijn slecht gemotiveerd om die toe te passen, omdat het in het algemeen moeite, tijd en geld kost. Jagers daarentegen doen het voor niks, sterker nog, ze betalen er zelfs voor. Een voor de grondgebruiker ideale situatie waardoor hij heeft geen omkijken heeft naar het "beheer" en snel tevreden is over het resultaat. Maar zeker niet ideaal voor de slachtoffers... Een systematische fout in het huidige stelsel.

Staat van instandhouding

Een praktische, vierde eis, die bij juridische procedures steeds ter sprake komt, is dat de te beheren soort in een gunstige staat van instandhouding dient te verkeren. Voor verreweg de meeste vogelsoorten is dat tegenwoordig niet het geval en dat wordt jaarlijks zorgvuldig en onafhankelijk vastgesteld door SOVON. Als de staat van instandhouding ongunstig is, dan zal een rechter

Reeën worden om geen andere reden geschoten dan het genot van de reeënjager.

De massale bestrijding van grauwe ganzen levert geen enkel resultaat op.

De bestrijding van kraaiachtigen en vossen werkt zo goed dat de aantallen zelf toenemen.

optreden tegen die soort vrijwel altijd verbieden en de verleende ontheffing vernietigen. Daarbij in toenemende mate gebruik makend van een onafhankelijk advies van de StAB, de Stichting Advisering Bestuursrecht. Helaas bestaat een organisatie als SOVON niet voor zoogdieren, de zelfbenoemde deskundigen buitelen bij juridische procedures dan ook over elkaar heen. Ook daarin zou voorzien moeten worden bij een stelselwijziging.

Bestrijden is zinloos

Heel belangrijk is ook, dat men, en met name FBE's, zich eindelijk eens gaat realiseren dat beheer, bestrijding per definitie de slechtste oplossing biedt voor een probleem. Want het doet uiteraard helemaal niets aan de oorzaak ervan. Iedere barrière tussen de plaats delict en overlast-veroorzakers doet dat uiteraard wel. En hoewel het nog nooit wetenschappelijk is aangetoond, gaat iedere ontheffingverlener er klakkeloos van uit, dat beheer een nuttig effect heeft. Dat blijkt nergens uit. Dat wordt wel bewezen door het feit dat juristen van de provincie en van de FBE bij juridische procedures nog nooit zijn gekomen met wetenschappelijke gegevens waaruit blijkt dat het beheer in het verleden aan de doelstellingen heeft voldaan. Dat zou de allereerste eis moeten zijn vóórdat de provincie een ontheffing zelfs maar overweegt.

Jacht

Over jacht kunnen wij kort zijn. Met de 2e Kamer zijn wij van mening dat er geen plaats is voor een geopend jachtseizoen, waarin ongelimiteerd op de vijf soorten, die allen in een slechte staat van instandhouding verkeren, mag worden geschoten.

Tot slot geven wij enkele voorbeelden van wat er structureel mis is met het huidige stelsel, maar dat is verre van volledig. Het is ronduit schandalig, dat het beleid ten aanzien van flora en fauna in meer dan 60% van het land uitsluitend wordt bepaald door grondgebruikers, eigenaren en jagers. Een bijna unanieme

Bestrijding doet niets aan de oorzaak van een probleem

motie in de 2e Kamer heeft dat niet kunnen verbeteren. Twee extra bestuursleden (op de 15) uit maatschappelijke organisaties zouden daarvoor akkoord moeten

gaan met de plezierjacht. Dat hebben de provinciale FBE's onderling afgesproken. En de organisaties die de 2e Kamer voor ogen had, Vogelbescherming, Dierenbescherming en Faunabescherming willen en kunnen dat uiteraard nooit.

Het bestrijden van kraaiachtigen en vossen werkt averechts, de aantallen kunnen door bestrijding zelfs toenemen. Dat is in deze gevallen al tientallen jaren bekend uit wetenschappelijk onderzoek. Maar het wordt volledig genegeerd door FBE's en provincies.

Reeën worden om geen andere reden geschoten dan het genot van de reeënjager. In de vele gebieden waar de ree met rust wordt gelaten, bestaan geen onoplosbare problemen.

De massale bestrijding van met name grauwe ganzen heeft in 20 jaar geen enkel positief resultaat opgeleverd. Het schieten niet, het vergassen niet en het bestrijden van nesten ook niet. Dat laatste is door SOVON uitgebreid onderzocht, maar het wordt door de provincie volledig genegeerd. Bovendien is wetenschappelijk vastgesteld dat landbouwschade aan overjarig gras en wintertarwe in feite niet bestaat. En soms neemt de opbrengst door de begrazing zelfs toe. Tegenwoordig is zelfs de begrazing van riet in natuurgebieden al een reden om daar de ganzen te willen bestrijden. Dat is vanzelfsprekend niet een belangrijke economische of maatschappelijke schade, hoogstens de subjectieve modegril van een plaatselijk ecooloog...

Conclusie

Bij al deze ingrepen in populaties wordt nimmer enige aandacht geschonken aan de enorme verstoring, beschadiging en vervuiling die onherroepelijk met bovengenoemde ingrepen gepaard gaan en de terechte negatieve reacties van het publiek. Een stelselwijziging zal ook daar een antwoord op moeten geven.